

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT nr 5 (79), oktoober 2013

 EML
EESTI MESINIKE LIIT

Tulekul on mesinike sügisesed teabepäevad,
meekonkurss ja Aasta Mesiniku valimine

Mesinduskonverentsi kokkuvõte

Evald Übi Apimondia muljed

Lauri Kallaste mesilaste talvitumisest

Ülo Lippa järjejutt Ukraina-reisist

ESIMEHE VEERG

Tänavu on õige iseäralik aasta, kus kipub olema vaid kaks aastaaega. Talv venis aprillikuusse välja ja sellele järgnes kevadet vahele jättes kohe suvi. Nüüd on suvine soojus omakorda oktoobrikuu lõpupäevadeni ulatunud. Oktoobrilõpu torm näib märku andvat, et sügis jääb vahele ja peatselt asub ametisse tali.

Mesilased ja mesinikud on ilmaviguritega harjunud ja suudavad oma elu-olu tavaliselt välismõjude järgi kohandada. Enamik mesilasperedest on tarus pesaramide pealt katsudes juba jahedad ja seega ilmselt haudmeperioodi lõpetanud. Samas kurdab mõni itaalia mesilasi pidav mesinik, et peredes on oktoobrikuu lõpus veel mitu kõrge hauet ja talverahust pole juttugi. See tõstab muremõtteid, kas söödakärgedes olev toiduväru ikka peab kevadeni vastu. Kindlasti tuleks veel hiline oblikhappe tilgutamine ära teha, et varroalestadele viimane hoop anda. Ja siis võib mesilasperedele talverahu tulla.

Erinevalt mesilastest ei ole mesinikel tavaks talveunne jääda. Pigem vastupidi – kurjade ilmade saabudes algab mesinikel tihe tubaste toimetuste aeg. Küll on seal kohta iseenesega nõupidamisele, aga ka mõtetalgutele teiste mesinike seltsis ja erinevatel nõupäevadel. EMLi algatusel on juba enam kui kümnekond aastat peetud mesinike sügispäevi novembrikuu lõpus ja talvist kokkusaamist veebruaris. Tänavu sügisel eelnes neile EMLi korraldatud vabariiklik mesinduskonverents 26. oktoobril Karksi-Nuias, mis läks kenasti korda.

Euroopa Liidus ja laiemalt kogu maailmas tuntakse üha enam muret mesilasperede suur-

te hukkumislainete pärast. Nii ka Eestis. Teeb rõõmu, et Eesti põllumajandusministeerium ja teised mesindusega kokku puutuvad ametkonnad on hakanud mesinduse probleemidesse tähelepanelikumalt suhtuma ja koostöös mesinikega püütakse lahendusi otsida. Ka ministeeriumis toimuv mesinduse ümarlaud 4. novembril keskendub neile peamistele murekohtadele, mis meie mesilasi ja mesinike muserdavad. EMLi esindavad ümarlauas Aado Oherd, Raigo Kebja ja Aleksander Kilk.

Ümarlaua teemade esiplaanil on taimekaitsemürkide ja mesilashaigustest tulenevad ohud, aga ka lahendamist vajavad probleemid PRIA mesilate registriga, nn. 15 pere reegel, ettepanek mesinike otsetoetuseks jne. Peale selle on juba alates septembrikuu algusest mesinike ja veterinaarametnike koostöös arutatud ja otsitud lahendusi, kuidas luua Eestis efektiivne mesilashaiguste seire- ja tõrjesüsteem. Selleks annab põhjust eriti viimasel aastal mitme Eesti piirkonna mesilates avastatud ameerika haudmemädanik.

Mesindusmaailma tähelepanu keskmes oli 2013. a. septembris-oktoobris Kiievis toimunud mesinike maailmaorganisatsiooni Apimondia 43. kongress. EML kui Apimondia täisliige korraldas sel puhul õppereisi, mis keskendus peamiselt mesindusnäitusele ApiExpo ja millel osales 40 meie mesiniku. Näitus andis hea ülevaate maailma uuemast mesindustehnikast, ravimitest, mesilassöötadest, mee ja teiste mesindussaaduste tootmisest, tootearendusest ja turustamisvõimalustest. EML kavatses Apimondia informatsiooni levi-

Foto: Urmas Mikk

tamise võimalusi tulevikus rohkesti kasutama hakata.

Lisaks ApiExpole külastas EMLi reisigrupp Kiievi servas rohevööndis paikneva Ukraina riikliku Prokopovitši nim. Mesindusinstituudi mesindusmuuseumi, millel on väga rikalik, viimast paarisada aastat hõlmav ekspositsioon. Hea mulje jättis mee kvaliteedi uurimisega tegelev laboratoorium, millega EML loodab edaspidi tihedat koostööd teha.

Seejärel käidi ära Taga-Karpaatias ja tutvuti kolme sealse mesilaga, rahulike Karpaatia mesilastega, Mukatševo Mesinike Seltsi tegevusega ja väga külalislahkete mesinikega. Kogemuste vahetamist ja huvitavate teemade arutamist jätkus ühes mesilas lausa õhtuhämaruseni ja lõpuks taskulambivalgel. Kõigis külastatud mesilates ja meemajas veendusime taas kord, kui palju ühist on erinevate maade mesinikel nii muredes kui rõõmudes ja kui palju on sellise rahvusvahelise suhtlemise kaudu üksteisele pakkuda. EML kavatses oma liikmete soove arvestades teha ka edaspidi erinevatesse maadesse huvitavaid mesindusalaseid õppereise.

Aleksander Kilk

TEGEVJUHT TEAVITAB

Oleme jõudnud talveaega, aga viimased kokkuvõtted EMLi sügis- ja suvetegevustest on teieni veel jõudmata.

Alustan järjekorras sündmustest, mis toimunud alates eelmise lehe ilmumisest, mis jõudis teie postkastidesse augustikuu lõpus.

EMLi juhatuse koosolekud

Samal perioodil, kui trükiti eelmist lehenumbrit, toimus juhatuse koosolek Tallinnas. See oli 22. augustil. Järjekordselt väga tööine päev. Koosolek algas kell 11.00 ja lõppes 17.20. Kuna juhatuse koosoleku kinnitatud töökord näeb ette, et igal koosolekul on ettevalmistajaks ja läbiviijaks erinev juhatuse liige, juhatas augustikuist koosolekut Ain Seeder. Millised küsimused olid arutluse all ja mida otsustati, siis selle protokolliga saate tutvuda meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

Järgmine koosolek toimus **26. oktoobril** Karksi-Nuias pärast mesinduskonverentsi lõppemist ajavahemikus 18.15–20.15. Koosoleku ettevalmistajaks ja läbiviijaks oli juhatuse liige Lauri Kallaste. Kuna eelnev päev oli väga pikk ja tööine, siis osa päevakorrapunkte, mis olid eelnevas koosoleku kutses märgitud, hääletati koosolekul ajapuuduse tõttu arutelust siiski välja. Koosoleku protokolliga saab tutvuda meie kodulehel www.mesinikeliit.ee.

Kahe koosoleku vahelisel ajal võeti vastu ka üks e-otsus, mis veel kord hääletati ja kinnitati üle 26. oktoobril. Selle otsuse kohaselt on mesindusprogrammi juhtkomisjonis EMLi esindajaks juhatuse esimees Aleksander Kilk.

Juhatus, mis valiti 2013. aasta märtsikuus, on käesolevaks ajaks

koos käinud oma koosolekutel ja teiselt erinevaid küsimusi arutanud juba neli korda: 7. aprillil Imaveres, 1. juunil Mäekülas, 22. augustil Tallinnas ja 26. oktoobril Karksi-Nuias. Lisaks juhatuse liikmetele osalevad koosolekutel aktiivselt ka revisjonikomisjoni liikmed, kes on olnud kõikidel koosolekutel esindatud ühe või kahe liikmega.

Järgmine juhatuse koosoleku aeg täpsustub, aga kindlasti toimub see veel sel aastal. Koosolekut valmistab ette ja juhatub juhatuse liige Andres Tamla.

25. augustil EML koostöös Tallinna Loomaaia

Koostöö areneb. Juba teist aastat oli EMLi esindus väljas Tallinna Loomaaia sünnipäevaüritusel. Vaatlustaru juures jagasid selgitusi Aivo Sildnik ja Ülo Lippa. Mett olid müümas perekondade Valtini, Jõumehe, Kaasiku esindajad ja Rein Männiste ning Aivo Sildnik. Meemüüjate valikutel arvestame alati nende inimeste panustamist EMLi tegevusse – kas siis aktiivse ühiskondliku tegevusena või liikmemaksu õigeaegse tasumisena, kaasa arvatud suurem maks tarude pealt. Sellest hoolimata tasusid kõik meemüüjad veel ka kohamaksu.

Koostöö Tallinna Loomaaiaga jätkub ja järgmisel aastal samal ajal on 4-5 EMLi liikmel võimalus selle korraldamisele jälle kaasa aidata.

30.-31. augustil EML koostöös Pärnu Aiandusklubiga taime- laadal

See sündmus toimus esmakordselt. EMLi esindasid seal Ülle ja Vahur Talimaa, August Rapp, Aita Mürsepp ja Maire Valtin.

Jälle oli valikukriteeriumid samad – aktiivsus panustamisel EMLi tegevusse. Loomulikud maksid osalejad ise kauplemise kohamaksu ning lisaks sellele pidasid Maire ja Vahur mõlemal päeval n.-õ. ühiskondliku tegevusena kogu laadasetskonnale mesindusalase loengu. Aitäh neile, et nad reklaamisid eesti head mett ja selle kasulikkust tervisele. Meeleolukaks vahepalaks oli ka August Rapi poolt esitatud lõõtsamuusika.

14. septembril mee tutvustamine koostöös Jüri Kihelkonna Mesinduse Seltsi ja Rae Kultuurikeskusega

EMLi tegevuse üheks märksõnaks on koostöö kohalike organisatsioonidega. Sel aastal oli üheks koostööpartneriks Jüri Kihelkonna Mesinduse Selts Harjumaalt.

Lõppkokkuvõttes ütlen, et väga sisutihe päev. Alustasime Rae Kultuurikeskusest Jüri alevis, kus toimus sügisandide ja meelaat, hoidiste degusteerimine ja Mai Endla ettekanne mesindusest. Samal ajal käis teises saalis metsaseeni tutvustav loeng. See oli meie koostööprojekt Täiskasvanute Öppenädala (TÖN) raames.

Sellele järgnes **õppekursioon** Soodevahe külla ja **Jaanus Tõnissoni** tallu. Jaanus Tõnisson on EMLi liige ja Jüri Kihelkonna Mesindusseltsi eestvedaja, ka talu perenaine Mare Tõnisson on EMLi liige. Soodevahe küla asub kohe Lennujaama taga endises pilpakülas ehk *datša*de pärusmaal. Alustuseks sõitsimegi suure bussiga mööda küla ja vaatasime, mis sellest tegelikult järele oli jäänud. Jaanus on ka aastaid juba

EML tegevjuht koos Sloveenia Mesiniku Liidu presidendi ja Apimondia 2005 presidendiga

selle küla külavanem. Seejärel tutvumine Tõnissoni taluga, mille juured ulatuvad kaugetesse aegade. Praegu on seal lisaks teistele neljajalgsetele näiteks šoti mägiveised. Ja loomulikult mesilased. Samuti on Jaanus välja ehitanud õpperuumid mesindusloengute tarbeks. Uudistajate grupp, kuhu kuulus ka mesinikke, oli kokku 40 inimest. Lisaks sellele toimus viktoirin ja kalapüügivõistlus tiikidest, mis olid pererahva rajatud. Loomulikult ei puudunud kohvilaud perenaise valmistatud suupistete ja salatiga. Aitäh kõigile abilistele, kes EMLil aitasid seda korraldada: Kaja Kalmer – Rae Kultuurikeskuse juhataja oma abivalmis meeskonnaga, Mai Endla – vabatahtlik lektor, perekond Tõnisson – vastuvõtjad oma külas.

27. september – 6. oktoober toimus õppereis Kiievisse ja Taga-Karpaatiasse
Õppereisi põhieesmärk oli ülemaailmse mesinduskonverentsi

APIMONDIA raames toimuva ApiExpo külastamine, tutvumine erinevate mesindusobjektidega ja mesilatega. Meie bussiseltskonna suuruseks oli 40 + 2 bussijuhti. Osa marsruuti sõitsid meiega koos ka perekond Valtini 6-liikmeline reisiseltskond ja Kiievis ühines meiega kolmeks päevaks veel perekond Übi. Lisaks bussiseltskonnale olid ApiExpol osalemas ja eestlasi oma stendi ja esitlusboksiga esindamas kutselised mesinikud. Seetõttu oli nii tore tunne, kui suures näitusesaalis nad üles leidsime ja suurte emotsioonidega sai tere öeldud. Anna Aunapil ja minul oli võimalus olla ühel kutsega üritusel. Nimelt tegi Sloveenia väga tore da esitluse oma maa apiturismist (mesindusturism ja mesindusteraapia). Seda sai iga maa delegatsioonist külastada 2 inimest, kuna esitlusruum ei olnud väga suur. Esitlus oli suurepärase. Tervitamas olid nii Apimondia praegune president kui ka Apimondia 2005

president. See oli aasta, kui Apimondia toimus Sloveenias. Sõnavõtjaid oli mitmeid teisigi, kes kõik näitasid oma esitlusi slaididel. Ja hiljem oli võimalus koos kohvi juua ja kooki süüa ning maitsta suurepärase meesampust. Sain vestelda Sloveenia Mesinike Liidu presidendiga ja ka Apimondia 2005 aasta presidendiga, mis minule endale oli väga suur ja positiivne emotsioon. Mälestuseks veel ka fotomeenus.

Külastasime Prokopovitši nimelise instituudi juures asuvat mesindusmuuseumi ja meie Annal õnnestus ka nende laboris olla ning luua kontakte ja eelkõige tutvuda ukraina mee kvaliteedinormidega. Ukrainlastele on väga tähtis, et Ukraina mesi oleks tasemel, sest ka neid kummitavad importmeed, sellepärast on nende meenormid karmimad kui Euroopa omad. Seda nad reklaamivad ka oma ostjatele. Ka eesti mee on vaja välja töötada kvaliteedinormid ja läbi selle tunnustada head

eesti mett. Anna Aunap EMLi juhatuse liikmena võtab enda õlule juhtida vastavat töögruppi, mis töötab välja eesti mee kvaliteedinormid, teeb koostööd Keskkonnauuringute Keskusega ja kinnitab selle tulemusena hea eesti mee KVALITEEDIMÄRGI. Seda ideed toetas ka 26. oktoobril toimunud mesinduskonverentsi meekvaliteedi töögrupp.

Suurt elevust tekitas ka peaaegu läbimatu tee sõitmine üle mägede Taga-Karpaatia suunas. Me olime valinud tee, kus keskmiseks kiiruseks kujunes 20 km/h ja mida ei saanudki tegelikult nimetada teeks, pigem aukudeks aukude kõrval. Siiski jõudsim sihtkohta kohale, kuigi ajagraafik oli natukene nihkes. Aga Ukraina mesinikud olid ootel, külastasime veel samal päeval kaht mesilat. Järgmisel päeval oli veel üks mesila ja lisaks mee degusteerimise maja koos oma õppetoga.

Kuidas meie sõit üldse toimus, millised emotsioonid valitsesid, mida kuulsime-nägime, seda saate lugeda Ülo Lippa pikast reisikirjast, mis ilmub mitmes jaos ajalehes "Mesinik" ja mille me avalikustame lähiajal ka oma kodulehel. Ja Ülo oli ka meie tubli filmimees. Loodame, et tema filmid on soovijaile kättesaadavad hiljemalt sügispäeval. Samuti filmis oma teekonna teine tubli filmimees – Jüri Lugus. Aitäh neile, et nad aitavad EMLi õppereise jäädvustada. Samuti aitäh ka kõigile fotograafidele, kes meie ajalooürikute tarbeks pilte jagavad.

Sõidu lõppedes jagasin osalejatele tagasisidelehed, kus kõik said (anonüümselt) oma arvamusel välja öelda – õppereisi korraldamise, eesmärgi täitmise ja vajalikkuse kohta. Hea meel oli tõdeda, et kõik osa-

lejad peavad õppereise väga vajalikeks. Enamik andis korraldamisele üldhindeks "väga hea", mõned "hea", üks inimene grupist "rahuldav" ja üks perekond väljendas hinnangut sõnaga "halb" – kusjuures põhjendamata, miks oli rahuldav või miks oli halb, ja neid põhjendusi ei suutnud me ka eelnevatest vastustest välja lugeda. Korraldajad selle üle ei solvu, sest kunagi ei saa ükski asi 100% kõigile meeldida. Oleme arvamusel, et õppesõitudel osalemine on kõigile vabatahtlik, ja me korraldame neid sõite nii kaua, kuni on soovijaid.

2013. aasta jooksul õppereiside tagasisidet arvestades koostame 2014. aasta õppereiside kava ja see valmib mesinike sügispäevadeks novembris. Veel on võimalus oma soovidest ja ettepanekutest mulle teada anda.

26. oktoobril toimus mesinduskonverents Karksi-Nuias

Projektipõhine sündmus. Mesinduskonverentsi rahastati MAK meetme 1.1.1. "Koolituse ja teavitustegevus" raames, mistõttu maksimaalseks osalejate arvaks oli arvestatud 80. Kokku osales 71 inimest. Kui kõik eelregistreerijad oleksid ikka kohale jõudnud, siis oleks arv olnud palju suurem. Konverentsi päevakava on üleval meie kodulehel www.mesinikeliit.ee, seetõttu ei hakka ma seda siin üksikasjalikult kordama. Kõik ettekanded ja töögruppide materjalid on samuti kodulehelt leitavad.

TULEKUL...

23-24. novembril mesinike sügispäevad Jänedal
Traditsiooniline sündmus. Vaata ka eraldi päevakava. Selle käigus aga on uudne asi: toimub

meekonkurss juhatuse liikmete Anna Aunapi ja Andres Tamla eestvedamisel. (Vaata eraldi infot ja vajaduse korral küsi infot otse neilt.)

Ja veel üks uudne asi: **fotosein** EMLi tegevusest aastail 2012-2013. Sellega saavad tutvuda kõik osalejad ja hiljem kogutakse fotod albumisse, mis jäävad EMLi arhiivi ja ka soovijatele näitamiseks.

EMLi üldkoosolek

Sügispäevade käigus, täpsemalt 1. päeval toimub ka EMLi üldkoosolek. Päevakorras on väga tähtis punkt: 2014. aasta liikmeks kinnitamine. Palun vaadake üldkoosoleku kutset. Kui EMLi liige ei saa ise üldkoosolekule tulla, võib ta anda mõnele teisele liikmele kaasa lihtkirjaliku volituse. Volitusel tuleb kindlasti ära märkida oma nimi koos isikukoodiga ja ka volitatava nimi koos isikukoodiga. Volitus tuleb allkirjastada. Volitusi võib saata ka digiallkirjaga allkirjastatult eelnevalt e-kirjaga või posti teel meie aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn.

Palun kõigil mõelda kaasa liikmeks saamise teemal. Kes ei saa ise kohale tulla, saab oma ettepanekud ka eelnevalt mulle teada anda. Ootame oma liikmetelt aktiivset tagasisidet.

AASTA MESINIK 2013

Traditsiooniline sündmus. Palume kandidaadid sellele austavale nimetusele esitada **hiljemalt 15. novembriks e-kirjaga:** info@mesinikeliit.ee või postiga kontoris. Kindlasti palume kandidaati tutvustada ja esitada põhjendus, miks esitada. Esitatud nimed paneme alates 15. novembrist kodulehele tutvumiseks välja. Jänedal

kohapeal enam uusi nimesid lisada ei saa. Valimine käib sel korral veel kõigi osavõtul, kes saalis viibivad. Aga on tulnud ettepanekud, et Aasta Mesiniku valimiseks võiks moodustada komisjoni. Mida arvate teie? Palun ettepanekuid, et järgmisel aastal vajaduse korral muudatusi sisse viia.

Valmimisel on kalender 2014

Oleme kuulnud, et mõnel liikmel tuleb erinevatest allikatest nii palju kalendrid, et meie Mesiniku kalender jääb sahtlipõhja lebama. Teeme siis sel aastal nii, et need, kes ei soovi seda kalendrit saada, palun teavitage sellest. Pole ju mõtet ressursse kulutada, ja teie asemel saab mõni teine kalendri õnnelikuks omani-

kuks. Ootan sellekohast teavitust hiljemalt 1. detsembriks oma e-maili aadressile: mesilaspere@gmail.com või telefoni teel kontoris.

Meepurgisildid

Käes on aeg, kus saab jälle tellida meepurkide silte. See võimalus on ainult EMLi liikmetel. Soovijatel võtta kiiresti ühendust kas e-kirjaga info@mesinikeliit.ee või kontoritelefoni 63 76 493. Tellimused esitada hiljemalt 10. novembriks; tellimused täidetakse 23. novembriks.

Tulekul on uued mesindusala-

sed kursused
EMLi juurde on asutatud eraldi Koolituskeskus, millel on nüüd Haridusministeeriumi poolt

kinnitatud 5 mooduliga koolituskava. Sellega saab tutvuda meie kodulehel alajaotuses KOOLITUSKESKUS. Koolituste täpsed kuupäevad on selgumisel, aga huvilised võivad alati küsida juba eelnevalt informatsiooni ja ennast ootelehele kirja panna. Koolitustel võivad osaleda kõik huvilised.

EMLi tegevjuhina koordineerin ka Koolituskeskuse igapäevast tegevust.

Kohtumiseni Jänedal 23.–24. novembril!

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht
5029006,
e-kiri:mesilaspere@gmail.com
Skype:mariannerosenfeld1
www.mesinikeliit.ee

EESTI MESINIKE SÜGISESED TEABEPÄEVAD

toimuvad sellel aastal traditsiooniliselt Jänedal 23.–24. novembril 2013.

Teema: Eesti mesinikud Apimondial 2013 ja päevakohased küsimused Eesti mesinduses

- Täpset päevakava vt. "Mesiniku" tagakaanelt.
- Valitakse Aasta Mesinik 2013. Kandidaatidega saab tutvuda EMLi kodulehel www.mesinikeliit.ee. Kandidaate saab esitada kuni 15. novembrini 2013.

- Toimub konkurss "Parim Eesti mesi 2013". Osalemiseks võtta kaasa 2 purki (à 350 g), üks etiketiga ja teine ilma (konkursil osalevad ainult naturaalsed meed; täpsem info tegevjuhi veerus).

- Fotonäitus EMLi tegevusest aastail 2012–2013 (täpsem info tegevjuhi veerus).

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti mesindusprogrammi 2013–2016 raames. Loengutest osavõtt on tasuta. Toitlustus (sh kohvipausid) ja majutus on tasulised. Tasumine Eesti Mesinike Liidu kontole 10002021522005 (SEB).

HINNAD

- Miinimumpakett 5 €
- L 2 kohvi/teepausi
- I toitlustuspakett 11 €
- L 1 lõuna, 2 kohvi/teepausi
- II toitlustuspakett 16 €
- L-P 2 lõunat, 2 kohvi/teepausi
- Õhtusöök elava muusikaga 8 €
- Majutus 16 € öö (üks koht kaheses toas)

NB! Palume broneerida ööbimine kindlasti EMLi kaudu (gruupihind).

Osalemine ainult eelneva registreerimise alusel. Palume registreeruda hiljemalt 15. novembriks 2013

- veebis www.mesindusprogramm.ee (registreerimisvormil)
- telefonil 637 64 93 (E, T, R kl 10.00-16.00)
- mobiilil 53 41 40 67

NB! Registreerunuks loetakse need, kes on osamaksu EMLi kontole tasunud.

Täpsem info: Aivar Raudmets, tel. 53 41 40 67 või mesindusprogramm@gmail.com

EESTI RIIKLIKU MESINDUSPROGRAMMI 2014–2016 JUHTKOMISJON ALUSTAS TÖÖD

28. oktoobril 2013 kogunes Põllumajandusministeeriumis mesindusprogrammi "Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2013 – 31.08.2016" juhtkomisjoni esimene istung.

K.a. aprillis Euroopa Komisjonile esitatud mesindusprogramm valmis koostöös Eesti Mesinike Liidu, Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu ja Saaremaa Meetootjate Ühingu. Põllumajandusministeerium saatis programmi EL komisjonile 15. aprillil 2013. 18. juulil 2013 hääletati määruse 917/2004 muudatust, millega määrati Eesti mesilasperede arvuks 41 400. Euroopa Komisjoni heakskiitv otsus tuli 14. augustil 2013.

Äsja käivitunud mesindussektori arengu toetamise programm on järjekorras neljas, mida rahastavad Euroopa Liit ja Eesti Vabariik.

Juhtkomisjoni koosseis kinnitati 25. oktoobril põllumajandusministri käskkirjaga nr 195. Juhtkomisjon on järelevalveorgan, kes täidab programmist tulenevaid ülesandeid ja korraldab vahehindamisi vähemalt korra poolaastas. Juhtkomisjonis on Põllumajandusministeerium, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet, Veterinaar- ja Toiduamet, Eesti Mesinike Liit, Eesti Aianduse ja Mesinduse Keskseks, Eesti Meetootjate ühendus, Saaremaa Meetootjate Ühendus, Eesti Kutseliste Mesinike Ühendus. Juhtkomisjoni juhhib Põllumajandusministeeriumi põllumajandus- ja maaelupoliitika asekanter Illar Lemetti.

Esimesel istungil kinnitati juhtkomisjoni protseduurireeglid, mis sisaldavad töökorda, ülesandeid ja otsuste vastuvõtmise korda. Sarnaselt eelmisele programmiperioodile oli programmi vastutava täitjana nõus jätkama Eesti Mesinike Liit. Mesindusprogrammi juhhib ja vastutab programmi täitmise ja tulemuslikkuse eest projektijuht Aivar Raudmets (mesindusprogramm@gmail.com).

Arutati ja anti hinnanguid projektijuhi poolt esitatud tegevuskavale esimeseks poolaastaks, mis hõlmab ajavahemikku september 2013 kuni veebruar 2014.

MESINDUSKONVERENTS "KESKKONNAHOIDLIK MAJANDAMINE LÄBI MESINDUSE"

Konverents toimus 26. oktoobril Karksi-Nuias Viljandimaal. Osalejaid oli kokku 73 inimest. Konverents oli rahastatud Eesti Maaelu Arengukava (MAK) 2007–2013 ühise põllumajanduspoliitikaga kaasneva maaelu arengu toetuse meetme 1.1.1 raames "Koolitus ja teavitustegevus".

Konverentsi eesmärgiks oli Eesti mesinduse kui keskkonnasõbraliku tegevusala olukorra ja probleemide kaardistamine ning Eesti mesinduse jätkusuutlikkust tagava arengukava 2014–2020 põhisuundade arutamine ning otsustamine.

Kahe tunni vältel töötas 5 töögruupi ja käis arutelus ning olukorra kaardistamine.

Loomulikult ei jõutud nii lühikesel ajaga veel otsusteni, kuid see ei olnud ka selle päeva eesmärk. Antud projekt näebki ette, et käsitleme töögruppides arutletut nüüd edasi ja hakkame sellele toel koostama arengukava, mille esimene versioon peab valmima märtsikuus toimuvaks EMLi üldkoosolekuks. **Siinkohal kutsun kõiki kaasa mõtlema. Olenemata sellest, kas oled EMLi liige või mitte, Sinu arvamus on tähtis. Ole julge ja anna sellest märku e-kirjaga aadressil info@mesinikeliit.ee**

Enne töögruppide tööd laupäeval kuulasid osalejad aga viit ettekannet. Igale ettekandjale sai ka esitada paar küsimust, kuna aeg rohkemaks või-

malust ei andnud. Seepärast on ettekandjatele kuni 10. novembrini võimalik kirjalikult küsimusi esitada, ja ma edastan need. Ka need küsimused palun saata meie aadressile info@mesinikeliit.ee.

Konverentsi lõpus tagastad osalejad ankeetküsitluse vastused, kus hindasid sellises formaadis toimuvat sündmust väga vajalikuks või vajalikuks.

Konverentsi materjalid (ettekanded ja töögruppide kokkuvõtted) on leitavad kodulehel www.mesinikeliit.ee

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht,
konverentsi projekti eestvedaja

MESILASPEREDE TALVITUMINE LUME ALL

Pea aina perekad mesipered ületalve, hoiad nad soojalt ja katsu et neil rahust ega värskest õhust puudus ei ole. Peaks ilm jahe olema, siis hoiad neid edenenuks haudumisel ja kui nad ehitavad hoolega soojalt.

Mõistlik Mesinik. Täieline mesilaste kasvatamise käsiraamat. Esimene jagu: Mesipere elu ja olu. Toimetanud Johannes Raudsepp. Räpina 1903, lk. 176.

Hea mesinik on ka talvel mesilastele hea partner

Mõistlik mesinik on see, kes saab aru, mis vahe on kasulikel ja vajalikel asjadel. Oskab küsida "miks?" ja "kuidas?" ning leiab seosed-vastused ning võimalused.

Miks on mõistlik mesilasperesid lume all talvitada?

Mesilasperedel tuleb aidata kevadesse jõuda. Esiteks on mesilastel lume all talvitumisel soojem ja ka kuivem. Soojem, sest lume all on temperatuur tavalukorras kõrgem kui õues. Kuivem, sest lumi imab endasse niiskust. Temperatuuride vahe lume all ja õues on seda suurem, mida vähem aega on külmad kestnud, sest maapind annab lumekatte alla tasapisi sooja. Ning mida kõvem on pakane, eriti temperatuuri kiire

langemise faasis, seda suurem on temperatuuride vahe. Ka lisatud fotol on näha, et umbes -20°C juures on ka tühjas tarus temperatuuride vahe umbes 10 kraadi (taru on katseks termomeetriga varustatud ning soojustatud, sh. kaetud pesaga). Lume all maapinnal ei lange ka miinus 30-kraadise pakase juures temperatuur alla -10°C . Temperatuuride kõikumised lume all jäävad maha temperatuuri kõikumistest õues.

2012./2013. aasta pikale veninud talvel oli õues lume all talvituvates mesitarudes mesilasperedes minimaalne temperatuur (10 cm tagaseinast ja raami ülaliistust allpool) ühes hästi talvitunud mesilasperes minimaalselt $-2,4^{\circ}\text{C}$ (õues min. $-23,6^{\circ}\text{C}$), mood mesitarudes minimaalselt $0,0^{\circ}\text{C}$ kuni $+0,9^{\circ}\text{C}$, aga keskmiselt talvitavas

mesitarus $+2^{\circ}\text{C}$ kuni $+4^{\circ}\text{C}$, kuni haudme tekkimiseni märtsi lõpus, aprilli alguses, mil see kasvas üle $+20^{\circ}\text{C}$ – aprilli alguseks mõnes mesitarus juba haudme normaaltemperatuurini $\sim +35^{\circ}\text{C}$.

On väga tähtis arvestada, et mesilased käituvad temperatuuri tõusmisel hoopis teisiti, kui selle langemisel – seda näeb näiteks suvel, kui mesilased tiibadega lennuavas ventileerivad.

Teisalt, mesilased vajavad mõõdukaid temperatuurikõikumisi – nii paraneb nende talvitumine. See temperatuurikõikumine mõjutab mesilaste talvekobara suurust, liikumist, ventilatsiooni korraldamist, kondensvee tekkimisel janu kustutamist, uute kärjetänavast avamist, ühest kärjetänavast teise liikumist, kui selleks on vajadus ja võimalus jne.

Autori mesilas ei kasutata raamivaheliiste, vaid 100 aasta tagust leitud pesakattelaudu. Nende kasutamise puhul jääb mesilastele raamide ülaseri ja pesakatte laudade vahele umbes 8 mm vahe, et nad saaksid vajadusel ühest kärjetänavast teise liikuda, omatahtsi ventilatsiooni korraldada jms.

Lume all on ka vaiksem. Müra, mõne hooletult juhitud traktori müra, mootorsae hääl jms. ei pääse sel määral mesilasteni. Samuti ei saa lennuavasse toksima tulla tihased. Igal juhul on heal mesinikul lindude toitmiseks lindude söögimaja ning

Mesilaspered lume all varahommikul 13.01.2013.

söötmise plats, et hoida neid lumele langenud mesilasi nokkimast, sest see harjumus võibki põhjustada nende rünnakuid mesilale.

Ettevalmistused mesilasperede talvitumiseks algavad augustis

Mesilasperede talvitumise toetamiseks teeb hoolas mesinik ettevalmistusi juba augustikuu lõpus. Alustab talvipesade komplekteerimise ja koondamisega, annab mesilastele sügis-suvise haudme arengu ergutamiseks suhkrulahuse näol mõõdukalt lisasööta. Hea mesinik ei ole ahne ja võimaldab mesilastel talvituda valdavalt meesöödal, mida jätab neile piisavas koguses.

Meie Aia talu mesilas Vooremaal elavad võimalikult tumedat verd kohalikult tumemesilased (või mis sellest rassist Eestis järel on): rahulikud, head talvitujad, üsna sülemlemiskained ja töökad ning terved. Terve aktiivse perioodi, puhastuslennust kuni talvitumiseni, on neil lennuavades vaakumjootjad, nn. prantsuse jootjad. (Selleks vaakumjootjaks võib kasutada ka tagurpidi keeratud näiteks sinist plastpudelit veega, mis on lennulaual otsapidi vees.) Varakevadel panen neisse ka hõbedavett. Puistan neile kogu suve vältel lennulauale veidi jämedat soola. Niisutan pulverisaatorist veega – neid kuhjakesi käivad mesilased "luideteks" lakkumas. Mulle tundub, et soola saanud, joodetud ja muidu eluga rahul mesilased on hoopis rahulikumad ja ei nõela isegi mee võtmisel peaaegu üldse.

Hõbedavee-suhkrulahus

Kasutan selleks lisasöötmiseks ja nosematoosi (mesilaste kõhulahtisuse) profülaktikaks

Mesilaspered lume all – õhuauk lumes 18.01.2013.

hõbedavee-suhkrulahust ehk Ag⁺ ioonidega suhkrulahust (1 l keedetud kuuma hõbedavett + 1,5 kg suhkrut = 2 l lahust). Lisasöötmist teen septembris kuni oktoobri alguseni, kokku umbes 2–4 liitrit mesilaspere kohta. Seda annan väikeste kogustena mitme nädala jooksul pesakattelaudade peal asuvatest laepealsetest jootjatest, mis asuvad laekatte soojustuseks pandud kivivillakottide all. Selline hõbedavee-suhkrulahus ei rikne (ei hakka käärima) ka siis, kui see peaks mõnes mesilasperes kevadeni jootjasse seisma jääma.

Hoiduma peab lisasöötmise ergutusel liiga hilise haudme tekitamisest, sest need hiljem koorunud mesilased ei jõua enne külmasid puhastuslennu teha ning võivad talikobaras rahutust põhjustada. Lõplikku koondamist ning liigsete kerge eemaldamist pesast saabki teha alles siis, kui haue on koorunud: septembri lõpus-oktoobri alguses. Kuid seda koondamist jm. ettevalmistusi tuleb teha siiski võimalikult vara enne talvekobara moodustumist, et

mesilased jõuaksid oma pesa kenasti taruvaiguga ära tihendada ning olukorraga kohaneda.

Mesitaru elektriküte

Mõne nõrgema mesilaspere toetuseks kasutan elektrisoojendust, nn. mesitaru elektrikütet, kergendamaks mesilastel hõbedavee-suhkrulahuse paigutamist kargedesse ja vastava niiskuse eemaldamist. Selleks on pesakattelaudadel oleva jootja peal elektrisoojenduskott $\sim 15\text{ W}$ (I astmel kolmest, max 55 vatist). See on hämaralüliti ja rikkevoolukaitsme läbi automaatselt vaid öösel sisse lülitatud, et vältida päeval mesilaste liiga soojast tarust välja lendamist ning hukku. Kui sügisperiood saab läbi ja mesilaspere on söödaga varustatud, lülitan talveks selle elektrisoojenduse kevadeni, puhastuslennuni välja ning siis uuesti sisse, et öiseid madalaid nn. temperatuuriauke katta. Hetkel, 19. oktoobril, on elektriküte sisse lülitatud kolmes mesilasperes 15-st.

Vt. ka minu sulest ajalehes "Mesinik" ilmunud kahte artiklit "Mesitarude elektrikütte kor-

raldamine. Olulisemad hoiatused" (nr. 1 (69), veebruar 2012); samuti "Hõbedavesi mesinduses" (nr. 3 (71), juuni 2012), vt. <http://www.mesindusprogramm.eu/infoleht-mesinik>

Vahetult enne lume mesitarudele kuhjamist on vaja teha järgmist Kõigepealt **lennuavade kindlustamine**, et talvel oleks piisav õhuvahetus ja hiired sisse ei pääseks. Selleks on parim viis kasutada hiiesiibrit. Lennuavad on mõistlik üldse eest ära võtta või riputada lennuava ette nii, et lumi, mesilasperede elutegevusest tekkiv härmatis ning langetis (surnud mesilased jms.) mingil juhul ei saaks lennuava ummistada, sest see võib põhjustada mesilaspere lämbumise. Mesilased, kelle elukaar on lõpemas, peavad mesitarust ise välja surema pääsema. Läbi hiiesiibri avade saavad nad välja ja normaalsel juhul jääb kevadeni piisavalt hiiesiibri 7 mm läbimõõduga augukesi avatuks ega ummistu surnud mesilastega.

Teiseks on vaja tekitada **võimalus õhu liikumiseks**, nii et õhk pääseks otsalaua ja otsapadja alt läbi taru katuse alla (ja läbi traatvõrguga taru rääs-

ta aluste tuulutusavade õue). Selleks piisab sinna paari raamivaheliistu tüki asetamisest, mille vahelt pääsevad mesilased ka oma mesitaru katuse alla korda looma: herilasi jahatima, vurritamist tagasi antud mesikärgi tühjaks vedama (neid ka taastama) jms. Samas tohib niiskus põranda ja lennuava kõrgusest ülespoole vaid välja imenduda, kuid otsene õhuvool mitte läbi pääseda. Ka mesilased ise tihendavad teatavasti oma pesa ülemised osad (kupli) hoolega, jättes õhu liikumiseks võimaluse alt.

Autori mesilas on kasutusel Eesti kärjeraami tüüpi kahe-pere lamavtarud (täisraamilise magasiniga, pesakattelaudadega), mille sisemus on tehtud jalal kuivanud kuusest, seinte vahel on hõõvlilaast. Lae ja otsasoojustusteks on küttekriki plasti kottidesse pandud kivivill. Need tarud on soojad, sisemised jalal kuivanud kuuse laudad niiskusega ei kõmmeldu, niiskus pääseb läbi seinte ning pesakattelaudade välja jne. – mesilastele need tarud meeldivad.

Pärast esimest olulisemat lumesadu **saabki mesilaspered lume alla kaevata**. Kuidas mina

seada teen?

Kõigepealt avan täiesti (sügiseks kitsendatud) lennuavad, kuid kaitsen neid täies pikkuses hiiesiibritega. Kinnitan lennulaud, olenevalt mesitarust, esiseinale, nii et igasugune ummistuse tekkimine oleks välistatud. Kuulatlennu mesitaru voolikuga ja teen märkmeid. Mesilasi häiriva tarule koputamise asemel kasutan tarusse puhumist, mille peale mesilased reageerivad, sest minu arvates annab see täpsema pildi mesilaspere seisundist, kusjuures saab aimu ka talvekobara asukohast. Seejärel asetan mesitarudele kaldu vanad eterniitplaadid või nende tükid. (Need eterniitplaadid moodustavad kevadel pärast lume sulamist mesitarude ümber tuulekaitse, kuigi otse lendlate eest tuleb need loomulikult ära võtta, ja lumevee lompide kätte, et mesilased neisse ei kukuks.) Nüüd võib asuda lume kuhjamisele kuni mesitarude katusteni, nii et katuseääre alused traatvõrguga kaetud õhuavad jääksid lumest välja ning puhtaks, samuti digitaaltermomeetrid tarukatuste all seintel, mille ("out") otsad on mesitaru 10 cm tagaseinast eemal ja kärjeraami üläärset allpool.

Samuti tuleb lumesse jätta õhuavad, vähemalt kaks, ja veidi eri kõrgusele, et võimaldada õhu liikumist. Õhuavasse võib torgata tugeva rohukõrrest tuti vms., sest seda vaikselt liigutades on lihtne talvel (mesilas kontrollimas käies) õhuava tekkivast härmatisest puhtana hoida ja linnud ei pääse sisse. Suurte külmadega saab õhuavad lume puistamisega väiksemaks teha või üldse sulgeda, sest ka värske lumi laseb õhku läbi. Kuid sula-

Mesilaspered lume all 18.01.

järgne külmunud jääkiht mitte, ja nii võime mesilased lämmitada – seda tuleb vältida ning jääkiht ettevaatlikult-tasa lumepinnalt purustada või lumelabida otsaga eemaldada, et see taas õhku läbi laseks. Arvestagem, et eterniitplaadi koht loomulikult õhku läbi ei lase.

Lund tuleb kuhjata vaikselt, ning seda võimaldab vaid värskest sadanud lumi. Pärast sula taas jääks külmunud lund suure robina mesitarudele kühveldades ajame mesilased hoopis rahutuks ja teeme neile aitamise asemel halba. Arvestagem, et nagunii muutuvad mesilased veidi erkamaks, sest lume kuhjamisega muutub mesilaspere ventilatsiooni- ja niiskuserežiim ning talvekobar võib koguni (ajutiselt) taru esi-siseinale või põhja alla kolida ja seal hukkuda.

Lume all talvituvad mesilaspered hästi. Isegi eelmisel pikemal talvel (2012/2013), pärast eelmist samuti kurnavat suve rapsipõllu ja üldse põldude mürgitamise naabruses, talvitus 13-st mesilaspereest 11, kellest 10 üsna hästi. Sügystalvel katsin mesitarud lumega pärast lumetormi 1. detsembril 2012. Esimene lumi tuli 25. oktoobril ja jäi keva-

Esimene mai mesilas 01.05.

deni maha, ning puhastuslend toimus alles 15. aprillil 2013, kusjuures lumi oli maas (see oli esimene soe nädal, kui ka öösel olid plusskraadid). Üks mesilaspere hukkus-hääbus juba sügystalvel. Üks pere talvitus rahuldavalt, kuigi samas kahe-pere tarus oli vaheseina taga teine mesilaspere hukkunud – mesilasema kaotuse tõttu ilmselt kõigepealt rahutuks läinud. Nii jäi väike vapper kuuel kärjeraamil varuemapere külma kätte, kusjuures tal ei olnud ka otsalaua taga soojenduspatja, kuid see mesilaspere üllatas kevadel arvestatava haudme arenguga ning kosus kenasti, kui oli saanud juurde

paar kinnist haudmekärge koos noorte mesilastega.

19. oktoobril 2013

Edukat mesilaspere talvitumist saabuval talvel 2013/2014 ja tervist Teile!

Lugupidamisega

Lauri Kallaste,
mesinik Vooremaalt
Eesti Mesilaste Kaitse Fondi
(EMKF www.emkf.ee) initsiaator
Eesti Mesilaste Kaitse
töörühma liige
Eesti Mesinike Liit MTÜ (EML)
juhatuse liige
lauri.kallaste@matti.ee
511 5030

SOOME MESINIKE LIIDU AJAKIRJA "MEHILÄINEN" AASTATELLIMUS

Võimalus vaid EML- liikmetele!

Aastatellimus (koos postitusega) 35 eurot (Soomes väljaspool liikmetele tellimus ca 60 eurot).

Ajakiri ilmub kuus korda aastas ja saadetakse teile postiga koju.

Huvitatul esitada tellimus hiljemalt 10. novembriks aadressil: info@mesinikeliit.ee või kontoritelerfonil 6376 493. Seejärel väljastame arve ja tellimus loetakse kinnitatuks pärast arve tasumist. Arve peab olema tasutud hiljemalt **25. novembriks 2013**.

Vajadusel esitada kõik lisaküsimused tegevjuhile aadressil: mesilaspere@gmail.com või telefonil 50 29 006.

UKRAINA JA VENEMAA MESINDUSEST

Loodetavasti ilmub meie aiakirjanduses mitmeid kirjutusi 2013. a. Kiievis toimunud Apimondia kongressi kohta. Seetõttu piirdun kohapeal nähtu kirjeldamisel vaid pealkirjas toodud teemaga.

Hiljuti lahkunud Ukraina teadlane ja leiutaja Petro Hmara on välja töötanud ja patenteerinud **mesilasema isolaatori**. Selle kasutamisel ei lasta emal sügisel ja varakevadel muneda. Isolaator on tehtud läbipaistvast polüpropüleenist, mõõtudega 360 x 240 x 10 mm. Selle küljed on valmistatud emalahutusvõrest, keskel 14 mm diameetriga auk ema sisse- ja väljalaskmiseks. Isolaator pannakse raamide vahele, ema aetakse selle sisse – Kiievi piirkonnas augusti esimesel dekaadil, Lõuna-Ukrainas hiljem, põhja pool varem. Kogemuste põhjal on teda, et ema isoleerimisel Titovi puuriga teevad mesilased varsti aseemakupud, lisaks sellele sureb ema puuris mõne aja pärast.

P. Hmara järgi elab varroalest, sõltuvalt piirkonna kliimast, enamasti 160–180 päeva. Aga teiste teadlaste (A. Lange, O. Grobov) andmetel elab lest kuni 240 päeva. Isolaator peaks leiutaja arvates vabastama pere täielikult lestast. Teised katsetajad pole nii optimistlikud. Lisaks tuleb arvestada taasnakatumisega piirkonna teiste perede ja ärallenganud sülemite kaudu. Ema vabastamiseks tuleb võtta kork isolaatori eest ära ja taru kohe sulgeda. Vältimaks ema ärallengamist, on mõttekas panna pooleks päevaks lennuaugu ette emalahutusvõre. Ema vabastada kevadel, kui mesilased hakkavad õietolmu tooma. Näiteks on ema hoitud

isolaatoris 1. augustist 15. aprillini. Sel juhul saab juba augusti lõpus alustada viimase lestatõrjega, mesilased ei kurna end ülemäärane hilise haudmega sügisel ja varase haudmega talve lõpus, seetõttu areneb pere soojemal kevadpäeval väga kiiresti. Talvesööta kulub oluliselt vähem ja noseematoos pole nii ohtlik. Isolaatori kasutamiseks on veel üks võimalus sülemlemise eel. Ema isoleeritakse, vältimaks ülemäärase haudmekoguse tekkimist. Seda võtet kasutas ka varalahkunud Keila mesinik Johannes Terasmaa.

Lisaks võib isolaatoris üksteisest eraldatuna talvitada 3–4 ema. Kõik see nõuab kogemusi ja huvi. Algajal mesinikul ei tasu sellega tegelda.

Lesehaudme osalise ärälõikamisega on lihtne määrata varroatoosi taset. Lesehauet saab näiteks paigutada töölisshaudme kõrvale magasiniraami, mille alla mesilased ehitavad lesekarje. Kaanetatud hauet tuleb lõigata seda rohkem, mida suurem on lestade hulk. Neid on valgel taulal kerge märgata. Äralõigatud 10–15päevane lesehaue pigistada läbi kahekordse marli, saadud vedelik jätta mesilastele koheseks tarvitamiseks. Lesehauet on viimasel ajal kasutatud ka mitmes ravimpreparaadis, näiteks professor V. Strukovi juhendamisel valmistatud toidulisandis Osteomed. Selle tarvitamisel suureneb organismis testosterooni kogus, mistõttu väheneb osteoporoosi haigestumise risk. See on eelkõige vanemate naispatsientide probleem. Pärast luumurdu kiirendab nimetatud preparaat oluliselt luude kinnikasvamist.

Endiselt propageeritakse Venemaal ja Ukrainas **mesilaste kuumutamist** ehk termilist töötlemist. Seda kasutas aastail 1986–2002 ka käesolevate ridade autor. Erinevate ravimite võrdlemiseks kuumutati Lõuna-Ukrainas 2011. a oktoobris 12 mesilas 2–4 peret. Parimad tulemused olid nendes kohtades, kus 5.–15. augustini oli tehtud lestatõrjet bulgaarlaste **Varroastopiga**. Kuumutamisel langes termokambri põhja 4–10 lesta, lestasus oli 0,03%. Venelaste valmistatud **Fumisani** korral oli lestasus 0,025%, aga perede keskmine kaal vaid 600 g. Saksamaal toodetud **Bayvaroli** kasutamise järel loendati 70–280 lesta (0,2–0,4%). Serbia **Varroatomi** korral oli 320 lesta (4,6%). **Bipiini** kasutamise järel oli lestasus enamasti 6–7%, ühel perel isegi 11,5%. Loomulikult ei saa toodud võrdlusest teha lõplikke järeldusi ravimite tõhususe kohta. Augustis tehtud tõrje tulemused sõltuvad pere seisukorrast kevadel, tõrjevahendite kasutamise reeglitest kinnipidamisest, mesilaste resistentsuse tasemest antud vahendi suhtes jne.

Mõned mesinikud hoiavad tõrjevahendeid tarus 3–4 kuud, jätavad need isegi talveks tarru. Siinkohal on asjakohane meelde tuletada, et tuntud vene mesindusteadlane V. Melnik on korduvalt hoiatanud bipiini ohtlikkuse eest. Kui peresid on sellega sügisel ravitud, pidavat nad isegi järgmise aasta kevadel halvasti arenema. Ka müüakse Venemaal mitmesuguseid tõrjevahendeid, mille toimeainet ei avaldata, sest see olevat ärisala-

dus. Neid ravimeid on äärmiselt riskantne kasutada.

Lääne-Euroopas osutusid 2007. a amitraasil põhinevad ravimid ebaefektiivseteks. Praeguseks on amitraasi sisaldavad tõrjevahendid Euroopa Liidus keelatud. Serbia mesinike liit valmistab isegi plakati "Amitraas tapab mesiniku".

Oblikhappe vesilahusega piserdamisel tekib resistentsus 4–6 aastaga, mõnel perel koguni juba teisel aastal. Piserdada tuleb pärast haudme koorumist sügisel kuival ajal. Niiske ilmaga tekib seenhaiguste ja hallitamise oht. Oblikhape on ökoloogiliselt puhas aine, seda kasutatakse paljudes maades nii piserdamisel, suitsu tegemisel kui ka suhkruirupi lisandina.

Ka Austrias toodetak **BeeVital** on ohutu, valmistatud orgaaniliste hapete baasil. Firma esindaja sõnul maksab pool liitrit tõrjevahendit 15 eurot. Seda soovitatakse osta Eestist maaletoojalt, kes lisab hinnale üle seitsme euro. Ravimi autor professor Kolosinsky on ohutuse demonstreerimiseks joonud seda portsjonijao enne esinemist. Isiklike kogemuste põhjal võin öelda, et mesilas on see ravim tõhus, kui lesta pole liiga palju.

Viimase haudme äravõtmi-

ne (eriti varuemaperedest) on hädavajalik, sest vastasel korral võib haudumine kesta nõrgemates peredes novembrikuuni. Eemaldatud haudmeraamid tuleb asendada tugevamate peredest võetud suhkruööta sisaldavate raamidega. Ka võib mõnes peres viimase haudmelapi välja lõigata ja asendada 2–3 korda haudme all olnud tühja sama suure kärjetükiga. Vajaduse korral võib haudme asendada ka suhkruööta sisaldava kärjetükiga. Viimase haudme teema on tänavu ka Eestis aktuaalne. Kui mesinik hakkas suhkruööta andma alles septembris, siis arvestades veel ilusat ilma, võis peredes alata intensiivne haudmetegevus. Sellega koos jätkus uue lestade põlvkonna kasvatamine ja talvemesilaste kurnamine. Vanemates mesindusõpikutes soovitatakse talveks ühendada nõrgemad pered keskmistega. Seoses praegu levivate viirus- ja infektsioonhaigustega ei tohiks nii teha, sest sel juhul võib normaalne pere saada nakkuse. Seetõttu tuleb nõrgem pere panna tugevama kõrvale samasse tarru või kaks nõrgemat peret ühte tarru, eraldades pered mõlemal juhul kindla vahelauaga.

Venemaal on mesilaste kuumutamiseks välja töötatud täiusstatud termokamber **Varroaterm**. Kirjelduse järgi paistab uudne olevat temperatuuri stabiliseerimine, seda hoitakse 12–15 minutit 46–48° C juures. Koos tubli abilise-ga saavat ühe tunniga kuumutada 3–4, päevaga 25–30 peret. Siin on ilmselt üle pakutud, mesilaste tarust äravõtmine toimub endiselt raamhaaval ja mesilased pühitakse kitsa kaeluse kaudu kassetti. Selleks kulub pere kohta vähemalt 15 minutit. Tõenäoliselt soovitakse termokambrit müüa ja tehakse sellele reklaami. Kuumutamine on eelkõige mõeldav harrastusmesilastes mõnekümne pere korral. Aga see pidavat olema hea **noseematoosi** korral. Pärast kuumutamise-ga kaasnevat suurt ärritust pidavat mesilased palju sööma ja käima pasandamas – ega lükka seda kevade peale edasi.

Kahjuks polnud enamikku näitusel väljapandud inventarist ja ravimitest võimalik osta. Sain osta vaid Ukrainas valmistatud **Apifiti** ja Horvaatiaias tehtud **Apifiri**. Need looduslikest vahenditest valmistatud ravimid on mõeldud eelkõige mesilaste immuunsüsteemi tugevdamiseks.

Evald Übi

Mesilasemade ja Mesilasperede müük

+372 5119 658
 info@buckfastbee.ee
 www.buckfastbee.ee

Buckfast
 Tõumesila

REIS EELMISESSA SAJANDISSE

Ülo Lippa

1. päev, reede, 27. september

Reedene varahommik võtab mind vastu pimeduses tibutava vihmaga. Maantee värskest remonditud teelõigul pole ei servaposte ega teekattemärgistust, seega on sõita üsna ebamugav. Kiirustada ka ei tohi, kokkupõrge natukenegi tüsedama metsloomaga tõmbaks algavale Apimondia-reisile kriipsu peale.

Väljasõiduaeg Jürist oli ette nähtud 5.45, ning need, kes pidid antud kellaajaks sinna kogunema, jõudsid õnnelikult kohale. Sealhulgas ka Lembit, kes kohtumispaika üles ei leidnud ning tubli veerand tundi asula vahel ringi tiirutas.

Raskete reisikottide vahele mahutatakse bussi pakiruumi ka kümme kasti õunu, mis Aivo palvel kaasa oli võetud. Ja algabki sõit Türi poole, kus meiega ühinevad veel mõned mesinikud, tuues omakorda kaasa õunu. Järgneb veerandtunnine seljasirutamine Viljandis, võtame peale teise bussijuhi, mõned reisilised ning ikka ja jälle õunu.

Viimane peatus Eestimaa pinnal on Pärnus, buss saab nüüd inimesi üsna täis. Ja pakiruum õunu. Loodetavasti ei arreteerita meid Ukraina piiril toidukauba ebaseadusliku impordi kahtlusega.

Kuna kogu reisiseltskond on koos, peab nüüd igäüks tulema bussi etteotsa, et teha mikrofooni teel lühike enesetutvustus. Bussijuhid vaatavad sellisele ringirändamisele küll veidi altkulmu, tegelikult ei tohi sõitvas bussis ringi kõndida. Ütlema nad siiski midagi ei hakka, ilmselt on tugevalt Marianne käpa all. Aivo lükkab oma sõnavõtu

veidi edasi, ta ei saa hetkel rääkida – sööb õuna. Augustile antakse sõna viimasena, tema räägiks muidu mitu tundi ja teised ei saaks midagi öelda.

Leedu piiri ületame pool kaks päeval ning peatume lõunapausiks 19. kilomeetri söögikohas. Eelinfo kohaselt peaks seal olema ka minizoo. Tõsi küll, see tundub enam kui tagasihoidlik ning koosneb kiirel vaatlusel ühest viinamäe teost, kahest kassist ning ühest äärmiselt kurva olemisega karust.

Kella kuue paiku ületame Poola piiri ning keerame kellad tunni võrra tagasi. Aivo nõuab lühipeatust, et pagasiruumist õunu tuua.

Tunnike hiljem jõuame Poola kirdeosa suurimasse linna Bialystoki. Hotelli leidmine osutub üpris keeruliseks, peatee remondi tõttu tuleb sõita läbi elamukvartali kitsaste tänavate, mis suure reisibussiga ei ole just lihtsaim ettevõtmine. Järgneb segadus hotelliga, mõningase ringitiirutamise tulemusena jõuame järeldusele, et "Lesny"-nimelist majutuskohata sellel tänaval lihtsalt ei ole. See-eest leiame hotelli nimega "Grenada". Marianne uurib natuke asja ja ilmneb, et oleme õiges kohas, ainult et nimi on vahepeal ootamatult vahetunud. Hea, et veel asukohtki sama on.

Tänane varane ärkamine ja päevane ligi tuhandekilomeetrine läbisõit on suurema osa rahvast üsna ära väsitanud. Nälgasemad püüavad einestada hotelli restoranis, mis osutub tõsiseks katsumuseks, kuna teenindajad on võimelised ainult poola keeles suhtlema.

Energilisemad reisilised leiavad endas jaksu linnaga tutvumiseks ning üritavad sisse saada lähedalasuvasse kaubanduskeskusesse, mis aga ponnistustele vaatamata ei õnnestu.

2. päev, laupäev, 28. september

Hommikune duši all käimine on omaette kogemus. Ilmselt pole pesuruumi ehitamisel mõõdulinti ja vesiloodi kasutatud ning osa vett voolab ukse alt koridori vaiba sisse. Väljudes paneme saapad toas jalga, et sokid märjaks ei saaks.

Hommikueine rootsi lauas on rikkalik ja maitsev. Laual on isegi mesi, tõenäoliselt spetsiaalselt mesinike grupele serveeritud. Eileõhtuste muljete vahetamise käigus tuleb ilmsiks tõsiasi, et kaubanduskeskus oli siiski avatud. Need, kes sisse ei saanud, kangutasid lihtsalt vale ust, õnneks mitte turvaruumi oma.

Edasi hakkame sõitma kolmeveerand kaheksa, kõik jõuavad õigeaegselt bussi peale. Marianne haarab mikrofooni ja räägib Bialystoki linnast. Tuleb välja, et esperanto keel on just siit pärit. Selle olevat välja töötanud kohalik arst eesmärgiga, et linna paljurahvuseline elanikkond saaks omavahel suhelda. Järgmisena haarab mikrofooni Aleksander, kelle turismialased teadmised on küll tagasihoidlikumad, see-eest Poola mesinduse alased seda põhjalikumad, ja neid ta meile siis jagabki.

Kui mesindusteemad otsa saavad, tuleb kõne alla marsruut. Marianne ja Aleksander tunnistavad, et reisikavad said tehtud veidi eraldi, üks kontor ja teine oma töö juures. Ka

bussijuhtidel on sõiduplaanist oma nägemus. Mõistagi põhjustab selline informatsioon bussis kõhkleva elevuse.

Ilm on muutunud ilusaks, päike paistab ning sooja on 10 kraadi kandis. Sõidame läbi aktiivse põllumajanduspiirkonna. Teed palistavad õuna-, sõstra-, kõrvitsa- ja kapsaaiad, kus toimetavad viimast saaki koguvad väsinud moega traktorid. Metsa enam eriti ei ole, metsloomi aga küll, ja vaid bussijuhi hea reaktsioon päästab meid kokkupõrkest vales kohas teed ületava kitsega.

Kui kolmetunnise sõidu järel püüame ühes teeäärses tanklas väikese seljasirutuse ja tualetipeatuse teha, tabab meid väike tagasilööök. Selga ju sirutada saaks, aga keha kergendamiseks mõeldud ruumid on suletud. Järgmine tankla on kümnekonna kilomeetri pärast, paraku on sealsete tualettide ukсед värskest kinni müüritud. Neil, kes hommikul kaks tassi kohvi jõid, hakkavad silmavalged tasapisi kollaseks minema. Kolmas katse lõpeb õnnelikult ning bussitais mesinikke moodustab WC ukse taha pika järjekorra. Kuna häda ei anna häbeneneda, läheb mees- tel käiku võimalus külastada parkla servas olevat kuusehekki.

Edasi sõites teatab Marianne, et järgmise ööbimiskohani on jäänud ainult 245 km ja Ukraina piiri ületamine. Muidu oleks ju kõik ilus, aga nii bussijuht, Aleksander kui ka Marianne ise uurivad hoolega kaarti. Meenutades hommikusi ülestunnistusi reisikava teemadel, tundub olukord veidi kahtlane. Esialgu paistab suund veel õige olevat, sest varsti kihutama mööda Leedu mesinike bussist.

Dorohuski piiripunkti jõuame 13.45, ja algab lõputuna näiv

ootamine. Kuigi piirivalvuritega lahkavuste vältimiseks pil-distada ei lubata, jäädvustavad "pikema toruga" varustatud aparaatide omanikud ümbritsevat, peamiselt just patsiga kaunitari tegevusi. Ametnikud toimetavad stoilise rahuga nagu sügaval stagnaajal. Lõpuks korjatakse kokku meie passid ja lastakse koerad bussi pagasiruumiga tutvuma. Õunte kohta õnneks kommentaare ei tehta. Kerge segadus tekib, kui tahetakse näha bussi kere numbrit. Juhtidel pole õna aimugi, kuskohas see võiks asuda, ning leidmine võtab tublisti aega. Lõpuks tuleb patsiga näitsik meie passidega ja pakub neid esimesse ettejuhtuvasse bussi. Seal ei tunnistata neid omaks, ja kuna hetkel rohkem reisigruppe ei ole, saame oma dokumendid peagi kätte ning kell neli pääseme Ukrainasse. Leedukad jäävad veel järjekorda.

Ukraina teed pole enam nii siledad kui Poolas ja tugevalt lapitud kate pärineb tõenäoliselt möödunud aastatuhandest. Kella viieks jõuame Kovelisse ja peatume rongijaama parklas. Kui suur hulk lääne autosid välja arvata, meenutab linn väljanägemiselt 70-ndate aastate Venemaad, tänavad on auklikud ja majad üsna räämas. Ajavõõndi muutumise tõttu tuleb taas kellasid keerata, seekord tunni võrra edasi. Justkui meie saabumise auks ronib lähedalasuva kiriku väravatorni noor poisike ja annab seal rippuvatel kelladel rõõmsameelse etenduse. Nagu Tallinnaski, on ka Kovel rongijaama kõrval turg, tõsi küll, veel räpsem kui Balti jaama oma. Ukraina hindadega harjumine läheb kiirelt, üks euro võrdub umbkaudu 10 kohaliku raha ehk grivnaga.

Turg üle vaadatud, suundume edasi ööbimiskoha poole. Teed palistavad rikkalikud seenemet-sad. Bussiaknast on möödalibiseva metsa seenesaake küll raske hinnata, aga teeme oma oletused, vaadates kümneid noorem pensionieas inimesi, kes teeservas puravikke pakuvad.

Lutskisse hotelli nimega "Ukraina" jõuame kella kaheksaks õhtul, olles päevaga läbinud 504 kilomeetrit. Magamaminekuks on kell veidi vähevõitu, seega pudenevad mesinikud linna peale laiali. Tänavad on rahvast täis ja liiklus elav. Ilmselt on linnal head suhted India riigiga, sest liinibussid kannavad eranditult Tata-märki. Ja neid busse on palju, siblivad ringi justkui töökad sipelgad, eelmine ei jõua veel poolde tänavassegi lahkuda kui järgmine juba peatusse vurab. Info kohaselt peaks hotelli läheduses asuma kaubatanav, midagi turulaadset ridapidi asuvate kioskite, suveniirimüüjate ja muu säärasega. Siinkirjutajal läheb selle tänava leidmisega pisut aega, alles juhuslikult vastu tulnud Marianne ja Anna juhatavad õige teeotsa kätte, soovitades esmajärjekorras külastada meeveinide müüjat. Otsustades kottides olevate pudelite kolina ja ülevoolavalt rõõmsameelse tuju järgi, on nad ise seal pikalt aega veetnud. Kui enamik reisi-lisi on keskendunud hea söögikoha otsimisele, siis Marianne ja Anna seiklused viivad veini juurest edasi ööklubi ukse taha. Sisse neid ei lasta, väidetavalt olevat riietus vale. Mida selle all iganes mõeldi, aga tõenäoliselt olid neil seljas liiga vähe paljastavad riided.

(Järgneb)

KOHALIKE ÜHENDUSTE/SELTSIDE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD

1. PROGRAMMIAASTA I POOLAASTAL

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013–31.08.2016 kaudu. Osavõtt on tasuta.

HARJUMAA

Keila Aiandus- ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev

Keilas Ohtu tee 5 II korruse saalis

10.11.2013 kl. 12.00

• Mee käitlemine. Veterinaarameti nõuded ja mesilaspere haigused mesilas.

Lektor Arvi Raie

09.02.2014 kl. 12.00

• Talvised tööd mesilas. Nälg mesilasperes. Uute perede moodustamine.

Lektor täpsustamisel

Info: Aivi Jakobson, 51 94 58 76

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud
Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

12.11.2013 kl. 17.30

• Vaha- ja kärjemajandus. Talvised tööd inventariga.

Lektor Ülo Lippa

• Ülevaade mesinduskonverentsist 26.10.2013 Karksi-Nuias.

Lektor Aleksander Kilk

10.12.2013 kl. 17.30

• Mis on AHM? Mida teha nakatunud mesilasperedega?

Lektor Jüri Rebane

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

HIUMAA

Hiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Käina kultuurikeskuses Hiiumaal

07.12.2013 kl. 10.00

• Vaha käitlemine ja kärjemajandus; sügistalvised tööd.

Lektor Mait Mardla

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

IDA-VIRUMAA

Ida-Viru Mummu Selts 1. programmiaasta I poolaastal õppepäevi ei korralda.

JÕGEVAMAA

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Põltsamaa Kultuurikeskuses J. Kuperjanovi 1

14.12.2013 kl. 10.00

• Oma mesindamise kogemused ja teadmised.

Lektor Ilmar Särg

• Mesindamine Mõts ja Mesi OÜs.

Lektor Margus Reimand

• Mesinduse aastaring 2013.

Lektor täpsustamisel

08.02.2014 kl. 10.00

• Selle aasta mesilaste talvitumisega seonduvad erilised ja tähelepanekud.

Lektor täpsustamisel

• Ühistegevus suurendab mesinike konkurentsivõimet.

Lektor Leho Verk

• Kuuejalgsede maailmas.

Lektor täpsustamisel

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis:

www.poltsamaamesi.eu

LÄÄNE-VIRUMAA

Lääne-Virumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Roelas Lääne-Virumaal

01.02.2013 kl. 10.00

Teema ja lektor täpsustamisel

Info: Aili Taal, 50 98 734

RAPLAMAA

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Valtu jahimajas Raplamaal

03.11.2013 kl. 11.00

• Talvised tööd mesilas.

Mee turustamisega seotud probleemid.

Lektor Ülo Sild

12.01.2014 kl. 11.00

• Mesilaste korjema. Nõuded mesindusruumidele ja seadmetele.

Lektor Aivo Sildnik

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

SAAREMAA

Saare Mesinike Ühingu õppe- ja teabepäev

Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis

Kuressaares Garnisoni 16

02.11.2013 kl. 10.00

• Mesilale esitatavad nõuded ja mesilaspere tervishoid.

Lektor Andro Jürisson

• Ülevaade Apimondialt 2013 Kiiemis.

Lektor Aimar Lauge

Info: Arnold Lokna, 51 48 217

TARTUMAA

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Elvas Pargi 34 08.02.2014 kl. 10.00

• Mesilasperede talvitumine ja talvised tööd mesilas. Kuidas saada kvaliteetset mett.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Tõnu Hiiemäe, 50 49 020

Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi õppe- ja teabeõhtud

Tartus Soola 1A 13.11.2013 kl. 17.00

• Varroatoosi lesta poolt põhjustatud kahjud mesilasperes, varroatoosi regulaarse tõrjumise vajadus ja meetodid.

Lektor Hagbard Räis

11.12.2013 kl. 17.00

• Haudmemädanikud ja nende tõrje.

Bioohutus mesilas.

Lektor Hagbard Räis

Info: Rein Kiiman, 5645 1150

VILJANDIMAA

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesindusselts

1. programmiaasta I poolaastal õppepäevi ei korralda.

VÖRUMAA

Võrumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Karula rahvusparki keskus Ähijärvel

30.11.2013 kl. 11.00

• Talviseid tööd mesilas. Mesilaspere arengu suunamine kevad suvisel perioodil ja emadekasvatus.

Lektor Madis Mutso

Info: Mati Urbanik, 5290 388

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile (e-post: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53414067).

Muudatustest antakse teada Eesti mesindusprogrammi veebilehel www.mesindusprogramm.eu.

MEEKONKURSS „PARIM EESTI MESI AASTAL 2013“

• 23.–24. novembril toimuvatel mesinike sügispäevadel Jänedal korraldab Eesti Mesinike Liit **MEEKONKURSI**. Kõik on oodatud osalema!

Konkursi tingimused

1. Osaleja peab Jänedale võtma kaasa 2 purki mett à 350 g. Üks purk peab olema sildistatud, teine ilma etiketita – selle märgistab korraldusmeeskond numbriga.
2. Numbriga purk läheb hindamisele kõigile sügispäevadel osalejatele, kes soovivad mett degusteerida.
3. Degusteerijad valivad välja 5 parimat mett, millele annavad hindepunktid.
4. Võitjaks osutub enim punkte saanud mesi.
5. Osa sildistatud purkidest (etiketiga) edastatakse laborisse, kus määratakse mee füüsikalise-keemilised näitajad. Tulemused selguvad märtsikuuks 2014.
6. Teised meepurgid, mis laborivalikusse ei pääse, tagastatakse soovi korral toojatele. Aga need võib jätta kingituseks lastekodulastele.
7. Konkursil saab osaleda ainult naturaalne mesi – ilma lisanditeta.

Meekonkursi korraldusmeeskond:

juhatause liikmed Anna Aunap ja Andres Tamla

AASTA MESINIK 2013 VALITAKSE JÄNEDAL 23. NOVEMBRIL

Ettepanekute esitamine kuni 15. novembrini kas e-kirjaga info@mesinikeliit.ee või postiga meie kontoris: Eesti Mesinike Liit, J. Vilmsi 53G, Tallinn 10147.

Valikute tegemisel lähtuge sõnadest AASTA MESINIK. Seepärast tuleb keskenduda eelkõige nendele, kes on mesindusalaselt silma jäänud just alates eelmise aasta Aasta Mesiniku väljakuulutamisest. Kindlasti tuleb aga arvestada ka tema eelneva tegevusega ja panusega Eesti mesinduse arendamisse.

Palun põhjendage oma valikut ja tutvustage kandidaadi tegemisi.

Kandidaatide tutvustused paneme alates 15. novembrist meie kodulehele www.mesinikeliit.ee

AASTA MESINIK 2013 valitakse mesinike sügispäevadel Jänedal. Valiku tegemisel saavad osaleda kõik sel hetkel saalis viibijad.

Marianne Rosenfeld

Õnne ja tervist sünnipäevalastele!

Etkar Sork	86	2. oktoober	Viivi Adamson	65	1. november
Jüri Schmidt	80	16. oktoober	Martin Alas	65	6. november
Endel Viidebaum	80	16. november	Luule Sööt	60	16. oktoober
Aime Mardla	77	26. november	Hillar Allmäe	50	9. oktoober
August Rapp	76	23. oktoober	Riin Sirkas	50	3. november
Mait Mardla	76	30. november			
Silvi Ott	75	17. oktoober			
Maie Lend	70	15. november			
Juhan Aasa	70	16. november			
Milvi Veskimäe	65	15. oktoober			

OOTAME FOTOSID MESINIKU 2014. AASTA KALENDRISSE!

Ootame endiselt kalendrifotosid kõigest mesinduse ja mesilastega seonduvast.

Täname neid, kes on meile oma pildid juba saatnud!

“Mesiniku” toimetuse ootab teie pilte JPG- või PDF-formaadis (soovitavalt resolutsiooniga ca 300 ppi) meiliaadressil: linask@neti.ee

EESTI MESINIKE SÜGISESED TEABEPÄEVAD

Eesti mesinikud Apimondial 2013 ja päevakohased küsimused Eesti mesinduses

Toimumiskoht: Jänedal Mõis, Tapa vald, Lääne-Virumaa

Toimumisaeg: 23. novembril 2013, kell 9.45–18.30

24. novembril 2013, kell 9.00–15.00

Laupäev 23.11.2013 (suures saalis)

9.00–9.45	Registreerimine
9.45–10.00	Teabepäevade avamine
10.00–11.00	Eesti mesinikud Apimondial 2013 Kiievis. Aleksander Kilk ja Jaanus Tull
11.15–11.30	Kohvi/teepaus
11.30–12.15	Taimekaitse ja mesilased. Jan-Roland Raukas, Põllumajandusameti taimekaitse-osakonna juhataja
12.15–13.00	Toiduga sealhulgas meega kokkupuutuvad materjalid. Inna Tali
13.00–14.00	Lõuna Musta Täku Tallis
14.00–14.30	Mesindustehnika ja –tehnoloogia arendustöö, võimalus mesinikule oma töö lihtsustamiseks. Ardi Asten
14.30–15.00	Mesiniku kutsestandard ja kutse taotlemine. Marje Riis ja Jaanus Tull
15.00–16.00	Aasta Mesiniku 2013 valimine. Moderaatorid Aleksander Kilk ja Marianne Rosenfeld
16.00–16.20	Kohvi/teepaus
16.20–17.00	Eesti mesindus täna ja homme. Antu Rohtla
17.00–17.45	EMLi üldkoosolek
17.45–18.00	Tänu- ja õnnitlussõnad: Aasta Mesinik 2013; ABC kursuse (EML) läbiviimisest; tunnistuste kätteandmine. Moderaator Aleksander Kilk
18.00–19.00	Tegevus külalistemaja kaminasaalis ja koosolekute ruumis. Infotund kohalike ühenduste esindajatega. Teema: Eesti mesindusprogrammi 2013–2016 õppepäevade korraldamine (küsimused-vastused). Aivar Raudmets
19.00–...	Õhtusöök elava muusikaga Musta Täku Tallis. Töö sektsioonides jätkub...

Pühapäev 24.11.2013 (suures saalis)

9.00–10.00	Ülevaade mesindusala töörühmade tööst (26.10.13) ja ümarlaua (04.11.13) teemadest: küsimused-vastused. Moderaator Aado Oherd
10.00–10.45	Eesti riikliku mesindusprogrammi 2010–2013 ülevaade. Mida uut toob mesindusprogramm 2013-2016. Aivar Raudmets
10.45–12.00	Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö ülevaade aastatel 2010-2013. Mida uut toob periood 2013-2016. Aivar Raudmets ja Peter Pihl
12.00–13.00	Lõuna Musta Täku Tallis
13.00–13.45	Meekvaliteet aastatel 2010-2013. Mida uut toob periood 2013-2016. Meekonkursi “Parim Eesti mesi 2013” tulemuste teatamine. Anna Aunap
13.45–15.15	Varroatoosi ja selle tõrjemeetodite analüüs ja hindamine. Ameerika haudmemädaniku levimus mesilates ja tõrjemeetmed. Arvi Raie ja Aado Oherd
15.15	Teabepäevade lõpetamine

Täpsem info: Aivar Raudmets, tel. 53 41 40 67 või mesindusprogramm@gmail.com

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti mesindusprogrammi 2013–2016 raames. Loengutest osavõtt on tasuta. Toitlustus (sh kohvipausid) ja majutus on tasulised. Tasumine Eesti Mesinike Liidu kontole 10002021522005 (SEB).

MESILANE SEISKAS TRÜKIMASINA

Meie pikaajaline koostööpartner Berit Israel trükikojast SYS Print saatis järgmise kirja ja fotod, mis kinnitavad veelkord mesilaste lausa uskumatuid võimeid.

Berit kirjutas:

Juba ammu olen tahtnud teile kirjutada ühest uskumatust loost, mis leidis aset sellel suvel – vist juulis. Taas kord oli pooleli mesinike ajakirjade trükkimine, kui äkki ofsetmasin teadmata põhjusel seiskus. Trükkal mõistatas ja otsis viga, kuni leidis selle, mida keegi meist ei oleks osanud ette kujutada. Nimelt otsustas üks julge mesilind takistada trükiprotsessi ning lausa seiskas selle! Pildilt on näha, kuidas mesilane seisab paberi sissevõtunduri ees ja trükki ei toimu. Mesilane võeti ilusti eest ära ja töö läks edasi.

Esikaane foto: Aimar Lauge, tagakaane foto: Tanel Israel.

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 6 (80) ilmub detsember 2013.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.
EML kontakttelofonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).
Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

**Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit
"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013 – 31.08.2016" tegevuste kaudu.**

Mesindusprogrammi eesmärgid on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja -õppuste korraldamisel ning kohaliku mesinduselu edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike parem erialane teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varraatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja -võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjes; mee kvaliteedi seireuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada. Programmi raames valminud materjalid on tasuta.